

TDK-dolgozat

Kiss Lilla
BA

2011.

Kelet-Magyarország gyöngyszeme: A Szatmár-Beregi Szilvaút, melyre
kátyút vet a munkanélküliség

The pearl of east Hungary: The 'plum Road' of Szatmar Bereg which is
put off by the high rate of unemployment

Kézirat lezárása: 2011.november 10.

Kiss Lilla

Kelet-Magyarország gyöngyszeme: A Szatmár-Beregi Szilvaút, melyre
kátyút vet a munkanélküliség

Magyarország legkeletibb csücskében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szatmár-beregi részén vezet át, a Szatmár-Beregi Szilvaút. A túraútvonal végig barangolása során megismerhetjük a határmenti térség történelmi, természeti látványosságait, beleláthatnak a tájegységek hagyományaiba, megköstölhetják a szilvához kötődő tájtermékeket.

A tanulmányban a Szilvaút turisztikai bemutatása kerül sorra és létrejöttének turisztikai hatásait vizsgálom a munkanélküliséggel kapcsolatban. A térség fekete pontja ugyanis, a rendkívüli mértékű munkanélküliség. Különböző munkanélküliségre vonatkozó statisztikai adatokat fogok vizsgálni és kielemezni, valamint bemutatom a térséget ellátó munkáltatók körét.

TARTALOMJEGYZÉK

1.BEVEZETÉS.....	7
2.TEMATIKUS ÚTVONALAK - GYÜMÖLCSUTAK.....	8
2.1.DEFINÍCIÓ	8
2.2.AZ ÚTVONALAK LÉTREJÖTTÉNEK TÖBB CÉLJA IS VAN:.....	8
2.3. SZEMPONTOK A KIALAKÍTÁSNÁL:.....	9
2.4. FOLYAMATOS TEENDŐK:	9
2.5. TEMATIKUS ÚTVONALAK KIALAKÍTÁSÁBÓL SZÁRMAZÓ HASZNOK	10
2.6. A PROGRAM VÁZÁT A GYÜMÖLCS ÉS A GYÜMÖLCSKULTÚRA HELYI MEGJELENÉSI FORMÁI ADJÁK	10
2.7. A GYÜMÖLCSÚT TÉMÁJÁHOZ SZOROSAN NEM KAPCSOLHATÓ, AZONBAN AZT JÓL KIEGÉSZÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK	10
2.8. SZÁLLÁSHELYEK	11
2.9. GASZTRONÓMIAI LÉTESÍTMÉNYEK.....	11
2.10. TEMATIKUS ÚTVONALAK MARKETINGJE.....	11
3. BEREGTÖT MEGALAKULÁSA	12
4. SZATMÁR-BEREGI SZILVAÚT BEMUTATÁSA	12
4.1. MEGALAKULÁSA.....	14
4.2. A SZATMÁR-BEREGI SZILVAÚT KIBŐVÜLÉSE.....	14
4.3. TÚRAÚTVONALAK	16
4.3.1. NAGYSZILVAÚT	16
4.3.1.1.VÁSÁROSNAMENY	16
4.3.1.2. TÁKOS	18
4.3.1.3. CSARODA.....	18
4.3.1.4. BEREGBARÓC.....	18
4.3.1.5. BEREGBARÁNY	19
4.3.1.6. TÁRPA.....	19
4.3.1.7. TIVADAR.....	21
4.3.2. KIS SZILVA ÚT ÁLLOMÁSAI:	21
4.3.2.1.PENYIGE	21
4.3.2.2. TÚRISTVÁNDI	21
4.3.2.3. SZATMÁRCSEKE	22

4.3.2.4. TISZACSECSE	23
4.3.2.5. MILOTA	24
4.3.2.6. SONKAD	24
4.3.2.5 PANYOLA	24
5. 2001-ES TISZAI ARVIZ NYOMAI.....	24
6. ASZILVAUT BEMUTATKOZOTT EUROPANAK.....	25
7. TOVABBI LATVANYOSSAGOK:	25
8. "KATYU AZ UTVONALON"	27
9. OSSZEGZES	33
IRODALOMJEGYZEK:	34
MELLEKLET:.....	36

Táblázat – és ábrajegyzék

1. ábra Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2011. szeptemberi adatai szerint a Szilvautat érintő néhány település nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó lakóhelyük szerint. (2011.09.20-i állapot).....	1
2. ábra Munkanélküliség Magyarországon	29
1. táblázat A Foglalkoztatási Szolgálat fontosabb megyei és regionális adatai 2011. június ..	30
2. táblázat A nyilvántartott álláskeresők relatív mutatói 2011. szeptember	30
3. táblázat A nyilvántartott álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember.....	31
4. táblázat A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember27	
5. táblázat A hónap folyamán bejelentett nem támogatott új álláshelyek száma és változása 2011.szeptember	32
6. táblázat A bejelentett betöltetlen álláshelyek havi mérlege 2011. szeptember	32
7. táblázat A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz beérkezett csoportos létszám leépítési bejelentések által érintett létszám 2011. szeptember	33
1. ábra Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2011. szeptemberi adatai szerint a Szilvautat érintő néhány település nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó lakóhelyük szerint. (2011.09.20-i állapot).....	24
2. ábra Munkanélküliség Magyarországon.....	25
4. ábra Szatmár-Beregi Szilvaútvonal.....	36
5. ábra Atlantika Vizividámpark – Vásárosnamény	36
6. ábra Szilva Termál- és Wellnesfürdő Vásárosnamény	1
7. ábra Tákos – Református Templom.....	1
8. ábra Tivadar – Tisza-part.....	38
9. ábra Nagybukó – Tiszakóród.....	38
10. ábra Tarpa – Szárazmalom.....	39
11. ábra Panyolai Elixír	39
12. ábra Penyige – Lekvrium	39

1.BEVEZETÉS

Nem hallott még a Szatmár-Beregi Szilvautról? Mint ahogy sokan mások sem. Pedig kis országunk egyik talán legszebb tájegysége. Nekem az, hisz innen származom az ország keleti csücskéből, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből. Szeretném, hogy ezzel a dolgozattal is még többen megismerjék Kelet-Magyarország gyöngyszemét.

Na de miről is híres Szabolcs-Szatmár-Bereg megye? Valószínűleg mindenkinek a pálinka fog eszébe jutni. Ez így is van a szabolcsi alma és szatmári szilvapálinka a hungarikumok közé sorolható. Szatmár-Beregben terem a híres szilva. Hogy milyen szilva? „Nemtudom.” Így hívják azt a szilvafajtát, ami csak Szatmár-Beregben terem. És hol máshol kóstolhatnánk meg a vidék gasztronómiai hagyományaiba épülő gyümölcsöt, mint szép és változatos tájakon vezető útvonalon barangolva.

A későbbiekben szó lesz a Szilvaút kialakulásáról, sor kerül a túraútvonal bemutatására.

Sajnos ennek a szép környezetnek is meg van a csúf oldala. Ahogy a cím második felében írom, a súlyos munkanélküliség ront ezen az idilli képen. 2010 januárjában csúcsot döntött a munkanélküliség a megyében. A nyilvántartott álláskeresők száma a hónap elején meghaladta a 90'-es évek rendszerváltását követő nagy leépítéseknek idején regisztrált mutatót is. Vagyis 57 476 álláskeresőt regisztráltak havonta. Ezek tavalyi adatok, de a gazdasági helyzet miatt valószínűleg ez a szám nem csökkent.

Az emberek többsége próbál a turisztika adta lehetőségekbe menekülni és egyre többen válnak magánvállalkozóvá és próbálnak megélhetést biztosítani családjuk számára. Vendéglőket, vendégházakat építeni különböző pályázatok segítségével, és a munkaügyi hivatalok is egyre több olyan tanfolyamot indítanak, ahol megtanulhatják a falusi turizmus lehetőségeinek kihasználását és, azt ahol élnek, hogyan fordíthatják a maguk javára.

2.TEMATIKUS ÚTVONALAK - GYÜMÖLCSUTAK

„A nyolcvanas-kilencvenes években szerte Európában egy jellemző folyamat indult el, mely a turizmus specializálódása, a jellegadó vonzerők hangsúlyozása révén sok esetben tematikus utak kialakításához vezetett. E tematikus utak nem jelentenek mást, mint az adott területen a hagyományos termék – esetünkben a gyümölcs és a pálinka, más esetekben a bor, sajt, stb. – előállítás, fogyasztási szertartásainak, valamint a hozzájuk kapcsolódó programoknak, rendezvényeknek, ünnepségeknek, kulturális értékeknek a bemutatását. A tematikus utak így tehát egy-egy idegenforgalmi termékbe csomagolva a vidéki élmények teljes körét adják, komplex szolgáltatásként, komplex kínálatként funkcionálnak.”

(http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:xbj8AZe1kT4J:www.nyugatudunantuliregio.hu/dok/tanulmanyok/gyum-konc.doc+szilva%C3%BAt+megalakul%C3%A1sa&hl=hu&gl=hu&pid=bl&srcid=ADGEESiv7xM64npdt7oYCks87sk36aZ9wCNweuGphMUgjE9jjmjmD0cWOC2qyggdqdwwJ88KOxJHjcpaifLWKU2BLpYX4U6f5KiPPWR7ylAMEhMDZtvaj8HRor_MI_FJIn-Oxbbi2Xli&sig=AHIEtbTWrhG7PRMo3r2LR0aBrvuBNDLORQ&pli=1 – 10.oldal)

2.1.Definíció

Olyan útvonal ahol a természeti adottságok egy téma köré csoportosulnak, különböző közlekedési formák igénybevételével végigjárható, és a fenntarthatóság elvének figyelembevétele mellett egyszerre kínálnak ismeretszerzési és szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget.

Az utak túlnyomó többsége központi vagy regionális forrásokból jön létre.

Ma a tematikus útvonalak igen népszerűek, a világ szinte minden országában találhatunk útvonalakat. Kialakításukra számtalan területen és téma körül került sor.

Az útvonalak szervezett vezető nélkül is látogathatók, tehát így a kirándulásunk során mi magunk fedezhetjük fel az útvonal adottságait.

2.2.Az útvonalak létrejöttének több célja is van:

- Felkelteni az érdeklődést az térség és az útvonal megismerése végett, ezáltal az észlelt távolság csökkentése,
- Oktatás és szórakozás egyidejű nyújtása.
- Az egyébként nem együttműködő települések közötti együttműködési kapcsolat javítása.

- Fejlesztés lehetősége már meglévő turisztikai szolgáltatásokban, valamint újak létrehozása.
- Trendeknek való megfelelés, ugyanis jelenleg a turisztikai piacokon a tematikus útvonalak a divatosak.

2.3. Szempontok a kialakításnál:

- A túra témája és hossza arányos legyen a nyújtott információkkal és az útvonalak egyes pontjainak távolság különbsége ne legyen túl nagy, mert ez elriaszthatja a látogatót az útvonal folytatásától.
- Az útvonalak nyomvonalának kijelölésekor figyelembe kell venni a környezetet, ami a különböző útvonalpontok között helyezkedik el. (Kézenfekvő, hogy egy természeti útvonalat nem egy vegyipari üzem mellett vezessünk el.) Ha a téma és a környezet nem felel meg egymásnak a látogató csalódottá válik.
- Közlekedési eszköz igénybe vétele az útvonal látogatása során. A közlekedési eszköz megválasztása sok körülmény függvénye (pl. távolság, szezon, terepviszonyok), és több mód is megvalósítható, azonban a közlekedési eszközök megválasztása szerint többféle útvonal kijelölése indokolt.
- Természet témájú túrák esetében gondolni kell a klimatikus adottságokra, melynek következtében egy-egy útvonal szezonálissá válhat. A kínálatot szezonhoz kell igazítani, illetve törekedni kell a „szezonzfüggetlenné” tételre.
- Az útvonalláncba felfűzhetnek olyan a témához kapcsolható kiegészítő szolgáltatásokat is, mint például a vidéki élet vagy a táj bemutatása.
- Sokkal könnyebb egy útvonalat megteremteni, mint karbantartani és üzemeltetni. Ez azzal is összefüggésben van, hogy a kialakításhoz szükséges forrásokat könnyebben meg lehet szerezni, mint a folyamatos működtetéshez szükséges alapokat. Tehát már a kialakítás fázisában biztosítani kell a folyamatos működés feltételeit.
- Azt a vonzerőt, amit a természet adott nekünk vagy épp mesterségen keletkezett látványosságot, védenünk kell, hogy fent tudjuk tartani az útvonal elemeit.

2.4. Folyamatos teendők:

- Útbaigazító jelek folyamatosan pótolni kell és figyelni kell az állagfenntartásra.
- A tematikus útvonalat reklámozó kiadványok érvényességét fenntartani és frissíteni.
- Az érintettek személyekkel való folyamatos együttműködés.
- Törekedjünk a folytonos fejlesztésre, bővítsük a kínálatot mind mennyiségileg mind minőségileg. Egyrészt a gyümölcsút fejlesztés elengedhetetlen feltételeként kell a

programba építeni a minőség biztosításának kérdését, mely természetesen nem csupán a gyümölcsök és gyümölcskészítmények minőségét jelenti, hanem az infrastrukturális hálózat kiépítettségére, a minőségi vállalkozások, szolgáltatások, s a kulturált települési környezet meglétére is vonatkozik. Másrészt pedig biztosítani kell a potenciális turisták igényeinek folyamatos nyomon követését, valamint a termék igényeknek megfelelő folyamatos továbbfejlesztését.

- Az útvonal szolgáltatóinak folyamatos minőségellenőrzése.
- Karbantartás annak érdekében, hogy a keletkező károkat felmérjék, és a szükséges javításokat megtegyék.

2.5. Tematikus útvonalak kialakításából származó hasznok

- A térség turisztikai kínálatának minőségi és mennyiségi fejlődése.
- Régió, mint önálló turisztikai fogadó terület ismertségének növekedése.
- Minőségi turizmus erősödése.
- Tartózkodási idő növekedése, ezáltal nem csak átutaznak, hanem el is töltenek pár napot az útvonal megtekintése miatt.

A gyümölcsút idegenforgalmi kínálatának tartógerendája a gyümölcs, és a ráépülő bemutató-, kóstoló-, és eladóhelyek jelentik. Ezekkel szorosan összefügg a szállást, vendéglátást nyújtó szolgáltatások, illetve a gyümölcsút témájához szorosan nem kapcsolható, azonban azt jól kiegészítő szolgáltatások.

2.6. A program vázát a gyümölcs és a gyümölcskultúra helyi megjelenési formái adják

- Már meglévő gyümölcskertek bemutatása illetve létrehozása bemutatás céljából.
- Házi feldolgozók bemutatása: gyümölcsből készíthető termékek – lekvár, pálinka, befőtt, szárított gyümölcs.
- Gyümölcstermelő hagyományok bemutatása.
- Gyümölcstermeléshez kötődő mesterségek bemutatása.
- Gyümölcskóstolás és színvonalas gyümölcseladás lehetőségeinek megteremtése.
- A gyümölcshöz, a gyümölcskultúrához illetve a gyümölcstermesztéshez kapcsolódó művészet alkotásainak bemutatása (festészet, zene, fotó).

2.7. A gyümölcsút témájához szorosan nem kapcsolható, azonban azt jól kiegészítő szolgáltatások

- Kulturális, művészeti és gasztronómiai rendezvények.
- Helyi ünnepek.

- Aktív kikapcsolódás természet közeli formái.
- Vidéki életmód bemutatása.
- Természetjáró programok.

2.8. Szálláshelyek

A gyümölcsút arculatába elsősorban a falusi turizmus szálláshelyei, azon belül is a gyümölcstermeléssel foglalkozó gazda által nyújtott szálláshelyek jönnek szóba. Ezeken kívül minősített kereskedelmi szálláshelyeket is ajánlani kell. Kiválasztásuknál figyelembe kell venni, hogy illeszkednek-e megjelenésükkel, szolgáltatásaikkal a gyümölcsút jellegéhez, arculatához.

2.9. Gasztronómiai létesítmények

Színvonalas étkezést, vendéglátást nyújtó vendéglátóhelyek kiajánlása, különös tekintettel a tájegység specialitásait és gyümölcsseit ajánló egységekre.

2.10. Tematikus útvonalak marketingje

Szolgáltatáscsomag számos elemből épül fel, így jól látható, hogy a kínálat kialakítását sok szolgáltató együttese adja. A kínálat így előálló heterogenitása jelentősen megnehezíti az egységes, magas minőség garantálását. E sajátosságra a marketingnek reagálni kell.

A gyümölcsutakra különösen jellemző a megfoghatatlanság. A marketingnek itt elsősorban a megfoghatóvá tétel a feladata. A megfoghatóvá tétel során azonban nagyon fontos, hogy úgy tegyük konkréttá, láthatóvá, mérlegelhetővé a megfoghatatlan terméket, hogy közben ne vesszen el az illúzió, az ismeretlen kínálat csábító varázsa. Tartalommal kell feltölteni a gyümölcsút fogalmát, valamint egy mindent átható, a kívánt imázst megalapozó arculattal kell felruházni. Szintén e terméktulajdonság teszi fontossá egy magas szintű „ügyfélszolgálat” kialakítását. A megfoghatatlanság miatt a turisták kockázata igen nagy. Ha azt akarjuk, hogy számunkra kedvező utazási döntést hozzanak, elengedhetetlen a megfelelő bizalom kiépítése az értékesítés során. Mivel a gyümölcsút esetében sok szolgáltató együttes piacra lépéséről van szó, így nem csupán a közös szervezet munkatársainak ügyfél-orientáltsága fontos, hanem minden egyes, a turistával kapcsolatba lépő szolgáltató magatartása. A megfelelő fellépés, hozzáállás, a marketingszemléletű munkavégzés biztosítása tehát igen fontos marketingfeladat (tréningek).

A kínálat romlandósága miatt a turizmusban a szezonáltság, a kereslet nagymértékű ingadozása az egyik legnagyobb ellenfél. Ennek elkerülésére ismerni kell a kínálat várható alakulását és azt különböző marketingakciókkal kell befolyásolni.

A gyümölcsút szolgáltatásainak biztosítása és fogyasztása egy időben, a turistától elválaszthatatlanul történik. Az eredményt nem csupán a szolgáltató szolgáltatási színvonala

határozza meg, hanem közrejátsszik a turista személyisége, pillanatnyi hangulata, sőt sok esetben a külső (pl. időjárási) körülmények is. Ez az elválaszthatatlanság oda vezet, hogy a szolgáltató – legyen bármennyire is felkészült – nem minden esetben tudja garantálni a maximális sikert. Ahhoz, hogy a vendég elégedetten távozzon, és tovább népszerűsítse a gyümölcsút szolgáltatásait, e terméktulajdonság marketingszempon্তু kezelésére is szükség van. A vendégek elégedettségének vizsgálata és az esetleges elégedetlenség kompenzációja a gyümölcsút egészének és az egyes szolgáltatóknak egyaránt feladata.

A termékfejlesztés során nagyon fontos szempont továbbá a belső erő kérdése. Ahhoz, hogy a gyümölcsutak jól működő termékként léphessenek piacra, elengedhetetlen, hogy olyan szolgáltatók is részt vegyenek a programban, akik már elismert vállalkozóknak számítanak a maguk területén. Ez nem csupán a piaci bevezetést könnyíti meg, hanem növeli a gyümölcsutak presztízsét, valamint a helyi elismertségét, ezáltal pedig jelentősen segíti a rendszer működőképességét és hozzájárul a további fejlesztésekhez. Ennek érdekében e meghatározó szolgáltatókat fontos megjeleníteni a gyümölcsutakhoz kapcsolódó promóciós eszközökben, valamint a promóciós akciók és PR tevékenység során egyaránt.

A tematikus utak kialakításának gyakorlata hazánkban a kilencvenes évektől kezdve vált egyre elterjedtebb gyakorlattá. Kezdetben e területen külföldi mintára a borhoz kapcsolódóan történtek előrelépések, majd a borutak kialakulását gyümölcsutak követték.

3. BEREGTÖT MEGALAKULÁSA

2001. július 21. napján kelt Társulási Megállapodással illetve Alapító Okirattal megalakult Beregi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás 2004. november 10-én átalakult Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulássá (BEREGTÖT). A BEREGTÖT jogállása: önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szerv.

4. SZATMÁR-BEREGI SZILVAÚT BEMUTATÁSA

A Vásárosnaményi Szilvaút Egyesület 2001.júliusában alakult 21 magánszemély (főként polgármester), utazási irodák, falusi vendéglátók, feldolgozók és a regionális marketingigazgató részvételével.

A gyümölcsútba bekapcsolódó szolgáltatók körülbelül 50%-a szállásszolgáltató, ezen éttermek, egy gyümölcsfeldolgozó üzem és lovas szolgáltatók állnak a vendégek rendelkezésére. Az egyesület a gyümölcsút arculatát a szilva köré építette. Célcsoportját elsősorban a belföldi középkorú családok és baráti társaságok jelentik.

Szilva Út Egyesület fő célkitűzése, hogy a látogatók megismerjék a vidék legjellegzetesebb gyümölcsét, a szilvát és az ebből készített ínycségeket és az isteni nedűt, a híres szatmári szilvapálinkát, a panyolai elixírt, valamint a szilvalekvárt, amit 2-3 napig is főznek keményre nagy üstben, cukor hozzáadása nélkül. Kis csemegének számít a zamatos aszalt szilva dióval. A Szilvauatát végigjárva a turista megízlelheti ezeket a jellegzetes gyümölcskészítményeket és magát a gyümölcsöt is, ha épp akkor érkezik, amikor érik a szilva.

Megismerkedhet azokkal az elkészítési munkafolyamatokkal, melyek végeredményeként létrejönnek ezek a gasztronómiai csodák. Mindezek közben megismerhetjük a szatmári és beregi látnivalókat és a vidék kultúráját, a lakosság mindennapi életét.

A vendégfogadó pedig azon túl, hogy bemutathatja saját készítésű termékét, értékesítheti is azt más egyéb termékekkel és szolgáltatásokkal együtt. Az éttermek, a szálláshelyek, a helyi programok ezáltal egymásra fűzhető szolgáltatás csomagot hoznak létre, melyek hatására megélénkül a turista forgalom és megélénkül a gazdasági-társadalmi átalakulás, csökken a munkanélküliség, fellendül a gyümölcserőltetés.

4.1. Megalakulása

„Az egyesület a 2000-es évek közepén alakított ki kapcsolatot a romániai Szatmár Megyei Agrár, Kereskedelmi és Iparkamarájával, ahol megfogalmazódott az az együttes igény, hogy a „szilvaút” mint turisztikai termék, mint tematikus út továbbfejlesztésre kerüljön és a határmentiségre alapozva Szatmár-Szatmár Szilvaút kerüljön kialakításra.

A romániai Szatmár megyét és a magyarországi szatmár-beregi tájegységet egyaránt változatos turisztikai potenciál jellemez, számos gyönyörű gyaloglásra, pihenésre alkalmas tájak, kulturális és történelmi értékeik különleges vonzerővel bírnak a határ menti térségbe érkező turisták számára.”

(<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=szatmar>)

4.2. A Szatmár-Beregi Szilvaút kibővülése

„A Szatmár-Szatmár Szilvaút kidolgozása érdekében a Kamara és a Szilva Út Egyesület együttműködött a Szatmár-Beregi Pálinka Lovagrend Egyesülettel. A közös termékfejlesztési program keretében készült el a Szatmár-Szatmár Szilvaút, mint tematikus túraútvonal, önálló turisztikai termék.

A román és magyar partnerek együttműködésnek köszönhetően a Szatmár-Szatmár Szilvaút tartalmaz kikapcsolódást biztosít azon új és régi érdeklődők, vendégek, turisták számára, akik felkeresik ezt a határ menti térséget és személyesen is megismerkednek a szép és érdekes helyekkel, megismerik a tájegységek hagyományait és – a szilvához is kötődő – tájtermékeit, s mindezt egy határon átnyúló, szép és változatos tájakon vezető útvonalon haladva tehetik.

A Szatmár-Beregi Szilva Út Egyesület a Szatmár-Beregi Pálinka Lovagrend Egyesület és a romániai Szatmár Megyei Agrár, Kereskedelmi és Iparkamara partnereként a Magyarország – Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretein belül Szilvaturizmus – A szilva, mint összekötő kapocs a szatmári vidék turisztikai fejlesztésében címmel közös projektet valósít meg. A projekt célja a térségben rejlő turisztikai potenciál minél nagyobb mértékű kiaknázásának elősegítése, közösségi marketingtevékenység folytatása a szilva, mint közös motívum segítségével. A projekt teljes összköltsége 212 116 EUR, a megvalósítás 2009. december 01.-én kezdődött és 2011. július 31-én fejeződött be.

A projekt forrásmegoszlása (EUR)

A projekt megvalósításában résztvevő partnerek	Vissza nem térítendő támogatás (Európai Unió forrás és nemzeti társfinanszírozás együtt)	Projekt partnerek egyéni hozzájárulása („önerő”)
Szatmár-Beregi Pálinka Lovagrend (vezető partner)	103 852	5 466
Szatmár Megyei Agrár, Kereskedelmi és Iparkamara	56 642	1 156
<i>Szatmár-Beregi Szilva Út Egyesület</i>	<i>42 750</i>	<i>2 250</i>
Összesen	203 244	8 872

A projekt keretében került sor Magyarországon a „Szatmári szilva háza” és tájjellegű fajtagyűjtemény létrehozására, Romániában pedig Szatmári szilva bemutatóhely került kialakításra. A bemutatóhelyek kialakítása mellett egy termékfejlesztési folyamat során elkészült a Szatmár-Szatmár Szilvaút tematikus turisztikai útvonal, mint önálló termék programja, koncepciója, illetve közös marketingtevékenység került megvalósításra.”

(<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=informaciok>)

„A Szilva Út Egyesület a programalkotásban, illetve a közös marketingtevékenység során rendezvények szervezésében-lebonyolításában, szakmai tanulmányutak lebonyolításában, turisztikai kiadványok és bemutatófilm készítésében vállalt vezető szerepet, valamint jelen oldal is a projekt keretében került kibővítésre online turisztikai adatbankkal, a Szatmár-Szatmár Szilvautat bemutató aloldallal, és a projekt során megvalósult fejlesztésnek köszönhetően a magyar mellett már román nyelven is elérhető.”

(<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=informaciok>)

A Szilvaút tehát nem más, mint egy olyan tematikus útvonal, amely a vidék legjellegzetesebb gyümölcsének, a szilvának és az ebből készített termékek, ételek bemutatására, és a térség gasztronómiai értékeinek megőrzésére irányul. Szilva hazájaként emlegetett keleti ország rész Vásárosnaménytől Tiszabecsig terjed, a Tisza és a Szamos vidéke. A tájak jellemző fajtái: Lekváfőzésre is kitűnően alkalmas a penyigei nemtudom szilva. Pálinkának alkalmas még a boldogasszony szilva, vagy viccesebb népi nevén a lotyó vagy fosószilva.

„A szatmári szilvapálinka elnevezés Európai Unió védettséget élvez.”
(http://www.szatmaripalinka.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2)

Gasztronómiai rendezvények sorozata várja a vidékre látogatókat a Szilvaút községeiben. Kora tavasztól késő őszig vehetünk részt hagyományőrző és gasztronómiai programokon.

Az itt élő emberek vendégszeretőek, és szívvel-lélekkel készítik és kínálják a látogatók számára a féltve őrzött tradícióval készült ételeket. A vidék hagyományos ételei: töltött káposzta, amelyet kétféleképpen is készítenek: rizzsel és darált hússal vagy kukoricadarával és házi füstölt hússal, ez utóbbit a helyiek málékásás töltött káposztának hívják. Tejszínes aszalt szilvaleves, szilvalekváros derelye, kelt palacsinta mézes-almás töltelékkel, kemencében sült kapos-túrós kenyérlángos, lapcsánka, tiszai halászlé, harcsapaprikás, túrós nyögő tejföllel és ropogós szalonna töpörtyűvel, káposztás paszuly leves füstölt kolbásszal. És még megannyi finomabbnál finomabb tradíciós ételt sorolhatnánk.

4.3. Túraútvonalak

A Szilvaút 3 nagy túraútvonalból tevődik össze:

- Nagyszilvaút
- Kisszilvaút
- Szatmár-Szatmár Szilvaút

Haladjunk végig az útvonalakon, és tekintsük meg a látványosságokat, amiket e vidék kínál nekünk.

4.3.1. Nagyszilvaút

Útvonal: „Vásárosnamény,(13 km) Tákos,(3 km) Csaroda,(9 km) Beregdaróc, (6 km) Beregsurány,(7 km) Tarpa,(27 km) Vásárosnamény,(20 km) Tivadar,(14 km) Penyige,(10 km) Túristvándi,(6 km) Szatmárcseke,(14 km), Tiszacsécse,(44 km) Vásárosnamény(47 km) Milota,(9 km) Sonkád,(3 km) Kölcse,(33 km) Panyola,(10 km) Vásárosnamény,(37 km) Lónya” (<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=turautvonalak&lang=ro>)

A szatmári és a beregi tájegység minden érintett települését bemutatja. Kiinduló- és záró állomása Vásárosnamény, miközben végig halad a 16 szatmár-beregi településen. Egy biztos, akármelyik állomásra látogatunk el, az út során az érintetlen természet a helyeik vendégszeretete és a gasztronómiai ízek kavalkádja olyan élményeket szerez, ami arra készítet bennünket, hogy visszatérjünk a vidékre.

4.3.1.1. Vásárosnamény

Utunk első állomása Vásárosnamény. Tisza, Szamos és a Kraszna folyók találkozásánál fekszik a Beregi-Tiszaháton, ”Bereg kapujaként” is szokták nevezni.

Három településrészből tevődik össze: Vásárosnamény, Vitka és Gergelyiugornya. A Tisza két részre osztja a várost, a bal partra esik a régi Namény és Vitka, a jobb parton Gergelyiugornya. Vásárosnamény 1969-ben egyesült Gergelyiugornyával és Vitkával, majd 1979-ben városi rangot kapott. A város a beregi térség oktatási, kulturális, egészségügyi, gazdasági, kereskedelmi, idegenforgalmi és közlekedési centruma.

A város látványosságai:

- Beregi Múzeum: a tájegység néprajzi, régészeti értékeit, valamint történetét mutatja be. Tulajdonképpen bepillantást nyerhetünk beregi emberek életébe.
- Tomcsányi-kastély: ide költözött a Beregi Múzeum melynek értékeit itt tekinthetjük meg, mint például az öntöttvas gyűjteményt vagy a Fafaragó Galériát, ami egy több mint harminc éves múlttal rendelkezik és fafaragó táborában készült legszebb munkákat láthatjuk. A kastély 2007-ben felújításon esett át.
- Az Eötvös kúria: ad otthont az Iskolatörténeti Kiállításnak és az oktatás történetébe enged betekintést.
- Református templom: mely a középkori templom maradványaira épült, és a belváros jellegzetes műemlék épülete.

Ha nyáron tervezzük a kirándulásunkat erre a gyönyörű vidékre, megmártózhatunk a Jókai Mór által nevezett: „legmagyarabb folyó”-ban. Gergelyiugornyai szabad strand Felső-Tisza Vidék legnagyobb homokos partú üdülőegysége. Turisták tízezreit vonzza évente, az a felejthetetlen élmény, amit a tiszai homokpadon élvezhetünk. A parton a napozás és fürdőzés mellett lehetőség van vízi és vízparti sportok üzésére. A tiszai vizitúrák kedvelt kikötési pontja. A Tisza-Szamos egymásba torkollása festői látványt nyújt az ide látogatók számára, amelyet sétahajóról is élvezhetünk. A nyári hónapokban kerül megrendezésre a „Tisza-Party” rendezvénysorozat. Megrendezésre kerülnek szabadtéri koncertek, sportprogramok és gasztronómiai rendezvények, játékos gyermekprogramok és gyermekműsorok. Még inkább tartalmasabbá teszik az ide látogató vendégek időtöltését.

Felfrissíthetjük magunkat az Atlantika Vizividámpark termálfürdőjében és csúszdaparkjában is. „Egész napos szórakozási lehetőséget kínál a család minden tagjának. Csúszdaparkja a hullámmedencével, az óriáslabda-medencével, a hidromasszázs medencékkel és az éjszakai fürdözéssel együtt tartalmas kikapcsolódást biztosít. Májustól szeptemberig Európában egyedülálló módon, naponta kétszer tengeri oroszlánfóka nyújt felejthetetlen percek látványos show keretein belül.”

(http://www.vasarosnameney.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=861&Itemid=1061)

) A csúszdapark kibővült egy mini vidámparkkal is a gyerekek legnagyobb örömére.

Ha esetleg az időjárás nem engedi meg, hogy a szabadfürdőzést válasszuk, akkor sem kell elkeserednünk, mert az egész éven át nyitva tartó Szilva Gyógy- és Wellness fürdő termálvizében és élménymedencéiben kereshetünk felüdülést. 3 fedett és egy nyitott medence várja a látogatókat. A medencében lévő gyógyvíz, 700 méter mélyről a tör a felszínre és a 45 C°-os alkáli-hidrogénkarbonátos termálvíz nagy mennyiségben tartalmaz nátriumot, kloridot és szulfátot. A 36 C°-os vízben való kikapcsolódás, még az egészségünkre is jó hatással van. Segíti az emésztőszervi megbetegedések javulását, de ízületi problémák kezelésére is ajánlják. A szellemi felfrissülésről a fürdő wellness szolgáltatásai gondoskodnak, úgy, mint a pihentető pezsgőfürdőzés, a gőzkabin, valamint különféle frissítő masszázsek. Gondolva a kisgyerekekre, ők a vízi óvodában tölthetnek el élmény dús pillanatokat.

A város rendezvényei: Tisza-Party júniustól augusztusig terjedő időszakban és a Zoárd Napi Vígasságok és Hídi Vásár.

4.3.1.2. Tákos

Az ukrán határ felé haladva, a 2. állomásunk Tákos. Legfőbb látnivalója a református templom, amelyet mezítlábas Notre-Dame-nak neveznek. A 18. században épült, híres, a paticsfalas - köznyelven vesszőfal, fonott fal - zsindellyel fedett épületéről. A falu középpontjában található templomot különlegessé teszi az 58 kazettából álló festett virágdíszes famennyezet. A falu a beregi keresztszemes hazája. A faluház és a tájház is kínál látnivalókat. Ha júliusban tervezzük a nyaralásunkat, részt vehetünk az Arató napi rendezvényen.

4.3.1.3. Csaroda

Továbbfolytatva utunkat elérkezünk Csarodára. Látványossága a XIII. századi román stílusú templom gazdag falfreskókkal díszítve és fa harangtorony. Rendezvénye júliusban a Csaronda Parti Népművészeti Fesztivál.

4.3.1.4. Beregdaróc

Csarodáról átérve Beregdarócra az 1877-ben épült gótikus stílusban templomot, valamint a kender feldolgozás bemutatóhelyét tekinthetjük meg. A tájházban felfedik előttünk a kenderfeldolgozás rejtelseit, a "kendermegtől a lenvászonig". Egyéb látnivalók: görög katolikus templom, Hét Csillag Üdülő- és Konferenciaközpont. „A határban halastó található, de külön engedéllyel megtekinthető a Báb-tava, ami Európa legdélibb dagadólápja.” (http://kulturalisutvonalak.blogspot.hu/259717/szatmar-beregi_szilvaut)

Védett növény- és állatvilága élményt nyújt a látogatóknak. Rendezvénye augusztusban a Daróci Kenderes Napok.

4.3.1.5. Beregsurány

Utunkat tovább folytatva eljutunk Beregsurányba. Az ukrán-magyar határátkelőhely polgármesteri hivatalának ad helyet a 2,5 hektáros kastélyparkban található Uray-kastély, valamint itt látható még a Bay-kúria is. A kastélyparkban a 200 évnél is öregebb, ritkaságnak számító famatuzsálemnek (kocsányos tölgy és hársfa) lehetünk szemtanúi. A település tájházát és református templomát is érdemes megtekintenünk.

4.3.1.6. Tarpa

Beregsurányt Tarpa követi a térképen. A beregi terület legjelentősebb települése volt, a híres kurucz község. Tarpa területén 22 műemlék található. Település történeti részének egészére kiterjedő műemléki jelentőségű terület, mely országos viszonylatban is kiemelkedő rangot jelent. Jelentősebbek:

- „Templomának tornya 45 és fél méteres magasságával a környék legmagasabb tornya 1798-ban készült, mert az eredeti 4 fiatornyos sisak leégett. A templom gótikus stílusban a XV. században készült. A templom gótikus kőkeretes déli bejárata valószínűleg az építés idejéből származik, fölötte pedig a Báthoryak sárkányos címere látható. A kőkeretbe záródó XV. századi, 127 cm széles, 253 cm magas, egyetlen hatalmas tölgyfából hasított és bárdolt ajtót vonalkázással díszített eredeti kovácsoltvas pántok merevítik. A templom impozáns belső terében legértékesebbek a gótikus freskók. A templombelső északi falának gótikus freskóit az 1981-es restaurálás során tárták fel. A XV. században készült képek közül a középső a megfeszített Krisztust ábrázolja Szűz Máriával és Szent Jánossal, egyik oldalán a sárkányt épp megölő Szent György, a másikon Szent Mihály arkangyal látható mérleggel a kezében.”

(<http://www.vendegvaro.hu/tarpa/latnivalok>)

- „A falu másik műemléke, Észak-Tiszántúl egyetlen megmaradt szárazmalma. Ez a XIX. század közepén fából épült, zsindellyel fedett tetejű épület. 13 méter átmérőjű, fából készült fogaskerék, melyet lóval mozgattak. A fogaskerék a malomház orsóját forgatta, amely mozgásba hozta az őrlőkövet. A hatalmas malom felújítva várja a látogatókat. „(<http://www.vendegvaro.hu/tarpa/latnivalok>)

„A kuruc hagyományairól ismert település Esze Tamás (1666-1708) kuruc brigadéros szülőfaluja. A hely arról is nevezetes, hogy a két világháború között itt választották

képviselővé Bajcsy-Zsilinszky Endrét (1886-1944), az antifasiszta ellenállás vezető politikusát.” (<http://www.vendegvaro.hu/tajhaz-tarpa>)

- Az 1976-ban megalakult múzeum állandó kiállítása a falu történelmét bemutató tárlat az emlékektől a kuruc időkig. „A kétszintes volt magtárépületben helytörténeti, néprajzi és Bajcsy-Zsilinszky Endre életútját, illetve Esze Tamás és a település kapcsolatát bemutató állandó kiállítások láthatók. Bajcsy-Zsilinszkyról külön kiállítás keretében emlékeznek meg. Az emeleten látható néprajzi tárlaton a népi kerámia, a kender- és textilkészítés, a mindennapi élet és a helyi kismesterségek (pl. zsindelemzés) tárgyi emlékeit mutatják be.”

(<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=telepulesek&id=6>)

- A falu központjában, az Esze Tamás parkban látható, Németh Mihály szobrászművész alkotása Esze Tamás szobra.
- Tarpa temetőjében helyezték örök nyugalomra végakarátának megfelelően Bajcsy-Zsilinszky Endre hamvait. Szobrot is állítottak neki a parkban.
- II. Rákóczi Ferenc lovas szobra. A szobor talapzatán a következő idézet olvasható Rákóczi Ferenc Tarának adott 1708. évi kiváltságleveléből: "...Édes hazánkba való bejövételüktől fogvást tarpai jobbágyaink és lákósok elsőik valának akik fegyvert kötvén s életüket felszentelvén mellénk adták önmagukat."
- A faluban 20 népi klasszicista ház is érdemes a megtekintésre. Portájukon található számos melléképülettel együtt reprezentálja a jellegzetes tarpai népi ill. mezővárosi építészet legjelentősebb alkotásait.
- Figyelemfelkeltő Sebestyén Sándor II. világháborús emlékműve. Az áldozatok neveit oszlopokra véste, az oszlopfő díszítése szőlő, napraforgó, virág motívumokkal. A bronz angyal szobor óriási könnycseppet ejtett a háborúban elesettekért, minden családtag helyett sírva őrzi, óvja a háború áldozatainak emlékét.

A falu a beregi keresztszemes hímzés egyik központjának számít. Mintái közül említést érdemel a „tarpai tulipános" és a „tarpai szegfűs". (<http://www.vendegvaro.hu/tajhaz-tarpa>)

Hungarikumok közé tartozik a híres Tarpai szilvapálinka és szilvalekvár. A hagyományokat őrző társaság, a Szatmár-Beregi Pálinka Lovagrend Egyesület, amely 2005. november 14-én ütöttek lovaggá.

Turisztikai látványosság a biofarm, amelyen már ma is megtalálhatók a magyar szürke marha, a racka juh, a mangalica malac szép példányai. (<http://www.vendegvaro.hu/tajhaz-tarpa>)

A Beregi-síkságból 154 méter tengerszint feletti magasságával emelkedik ki a vulkanikus eredetű Tarpai Nagyhegy. A '70-es árvíz idején jelentősen kibányászták. A "hegy" több méter vastag lösztakaróján szőlőművelés folyik.

Rendezvények: Kuruc Napok júliusban és az Új pálinka Ünnepe szeptemberben.

4.3.1.7. Tivadar

Tarpától mindössze 4km-re délre érkezünk meg Tivadarra, a Tisza-part homokos strandjának üdülő falujába. Nyáron a fiatalok számára a Tisza-parti éjszaka szórakozó helyei nyújtanak felejthetetlen élményt, míg napközben a pihenni vágyók az üdülőegység vendégfaházaiban és sátor kempingjeiben élvezhetik a táj nyugalját. De a falusi turizmus számos szállásadója és fogadója is várja az üdülni vágyókat. Tisza egyik legszebb pillanata a kérészek rajzása, más néven Tisza virágzás.

Egyéb látnivaló: 1947-es tiszai árvíz 50. évfordulójára emelt árvízi emlékpark.

Tivadar község rendezvénye áprilisban a Szilva Virágzás Ünnepe.

A Nagyszilvaút magába foglalja a Kis Szilvautat.

4.3.2. Kis szilva út állomásai:

„**Útvonal:** Penyige,(10 km) Túristvándi,(6 km) Szatmárcseke,(14 km), Tiszacsécse,(3 km) Milota,(9 km) Sonkád,(3 km) Kölcse,(33 km) Panyola,(10 km) Vásárosnamény”
(<http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=turautvonalak&lang=ro>)

4.3.2.1.Penyige

Tivadar után Fehérgyarmaton végig haladva elérünk Penyigére a Kis Szilvaút kiinduló pontjára. Penyige ad otthont a Lekváriumnak, az ország első szilva- és lekvármúzeumának, ahol a szilvatermesztést, feldolgozást a feldolgozáshoz használt régi eszközöket használat közben is megtekinthetjük, vásárolhatunk apró ajándéktárgyakat is.
(<http://kulturalisutvonalak.blogter.hu/page/49>)

A falu határában fekvő temetőben már az útról láthatjuk a kilenc kopjafát, a Szenke-patakba fulladt kislányok síremlékét.

Egyéb látnivalók: helytörténeti gyűjtemény. Augusztusban kerül megrendezésre a Szenkeparti Nagyvásár, melynek egyik fénypontja az éjszakai vízi mozi, amit a Szenke vizének tükrére vetítenek ki.

4.3.2.2. Túristvándi

Következő állomásunk Túristvándi. Ha már volt szó a tarpai szárazmalomról, akkor nem hagyhatjuk említés nélkül az ország egyetlen ma is működőképes XVIII, századi vízimalmát, melyet a Túr folyó vize kelt életre.

Rendezvények: Nemzetközi Molnár Találkozó májusban és Nemzetközi Halászléfőző Verseny augusztusban.

4.3.2.3. Szatmárcseke

Tovább utazunk Szatmárcseke irányába. Ősi nemesi község. Itt tartották - a környék településeit megelőzve - a vármegye első közgyűléseit 1368-ban és 1370-ben. A történelem viszonyait ez a község sem kerülhette el. Szenvedett a mohácsi vészt követő háborús időkben, majd az 1565-ben Kistarcsánál táborozó Schwendi Lázár német, és Hasszán török basa csapatainak sanyargatásaitól. A Rákóczi-szabadságharc kuruc felkelői a közeli Tarpán bontottak zászlót, és a tiszabecsi győztes ütközet után Csekét is érintve vonultak az ország belseje felé.

1823. január 22-én született meg Szatmárcsekében Kölcsey Ferenc tollából a Himnusz. Minden évben ezen a napon tartják meg a Magyar Kultúra Napját a községben.

Szatmárcseke egyik nevezetessége a műemlék jellegű, népi csónakos fejfás vagy kopjafás református temető, ahol 600, ember nagyságú, stilizált emberfejet, illetve csónakban fekvő embert szimbolizáló sötét kopjafát találunk. A temető legmagasabb helyére építették Kölcsey Ferenc síremlékét. A Gerendai Antal tervei alapján. Állítólag 1936-ban a hantot felbontatta a végrendeletet kereső Kölcsey-rokonság. „1938-ban végre nyugalomra talált az életében és holtában is hányatott sorsú költő: a mátészalkai Kölcsey Társaság halálának 100. évfordulóján exhumáltatta a földi maradványait, és a fehér márványból készült klasszicista síremlék kriptájában helyezte örök nyugalomra. A költő egykori, hatalmas, gondozott parkban álló kúriáját örököse, Kende Lajos 1889-ben lebontatta, helyére a kordivatnak megfelelő úrilakot emeltetett, de az úgy megrongálódott, hogy 1962-ben le kellett bontani. A község kultúrházat építtetett ide. Előtte, a téren áll az 1856-1938 között síremlékként szolgált csonka emlékoszlop, valamint Kölcsey Ferenc egész alakos szobra, amelyet 1973-ban, a Himnusz megírásának 150. évfordulóján avattak fel (Marton László munkája).

Petőfi Sándor nagyari tartózkodása idején 1846. október elején Csekén is vendégeskedett, itt írta a *Borús, ködös őszi reggel...*, *Az én képzetem, Ereszkedik le a felhő, Ha szavaid megfontolom* című verseit.

Petőfi az 1847. július 17-én a Kerényi Frigyeshez írott Úti levelekben ezt jegyezte fel: *"Badalóval csaknem szemközt fekszik innen a Tiszán Cseke, és a csekei temetőben Kölcsey Ferenc. Tavaly ősszel egypár hétig laktam itt, s meg-meglátogattam a szent sírt, melyben a legnevesebb szívek egyike hamvad. Halmánál nincs kőszobor, mégcsak fejfa sincs, melyre neve volna fölírva; de nincs is rá szükség mert az odalépő vándornak szívdobogása megmondja, ki van ott eltemetve. Csendes a táj; a városok, a nagy világ zaja nem hangzik*

idáig. A nagy férft sírja körül csak a szellő rezegteti a tövisbokrokat, a tövisbokrok virágain vadméhek donganak, s távol az andalgó Tisza halkán mormolja dalát, hogy a koporsónak álmát meg ne zavarja." „

(<http://bagyinszki.eu/archives/471>)

A vendégeket többféle szálláslehetőség várja. A Kölcsey Ferenc Kulturális és Turisztikai Központ elnevezéssel 50 férőhelyes szálloda, ahol a Pince Csárdában eltölthetünk egy kellemes ebédet. Speciális szatmári ételeket kínálnak: kötött leves, szatmári tepsis hús, málékásás töltött káposzta.

Egyéb látnivalók: tájjellegű ház "Zsófi néni házacskája", református templom.

Rendezvények: Nemzetközi Cinkefőző Verseny és Népi Ételek Kavalkádja február végén és a Nemzetközi Szilvalekvárfőző Verseny augusztusban.

4.3.2.4. Tizacsécse

Tizacsécsére érve Móricz Zsigmond egykori szülőházát találjuk, ahol az író életútját mutatják be.

„Móriczéknak Csécsén három házuk volt. Az író részletesen beszámol erről abban a levélben, amelyet 1928-ban írt Orosz Kálmán akkori csécsei lelkesnek. Eszerint a milotai faluvégén volt az országút és egy mezei út találkozásánál az a ház, ahol született. Az író 50. születésnapjára rendezett ünnepség még ennek a háznak az udvarán folyt le a nagy eperfa alatt. Az emlékházban látható bölcső ekkor került elő a padlásról, majd évtizedekig tartó leányfalui kitérő után 1966-ban, az emlékház berendezésekor adta ide a család. Móricz Zsigmond még egészen kicsi volt, amikor a másik házba költöztek a fiatal szülők: a falu kóródi végére. Néhány év múlva költöztek át az előbbivel szemközti telken minden valószínűség szerint az édesapa saját kezével épített házba, a ma Móricz Emlékház néven ismert épületbe. „Az épületről maga Móricz szeretettel írt az „Áldozó csütörtök „**c. elbeszélésében. Eszerint** „*a ház olyan, mint a többi kis ház ebben a kis faluban; egyik az ötvenkét házból, amennyiből a falu áll a Tisza partján, gyümölcsfa erdővel körülvéve, a Tisza-parti fűzések mögött megbújva, mint egy madárfészek. De ez a ház még olyan sincs, mint a többi, mert nincs neki még rédelye se, virágtartó korlátja az ereszelő faoszlopok közt.*” „

(<http://www.magyartelepulesek.hu/tizacsecse/emlekhaz.html>)

Az udvar közepén áll az 1979-ben felavatott, a hazalátogató Móriczot ábrázoló egész alakos bronzszobor, Varga Imre alkotása.

Rendezvények: Móricz Évfordulók, Ifjúsági Találkozók.

4.3.2.5. Milota

Következő állomásunk Milota. „1315-ben a település a Szente-Mágócs nemzetségből származó Kölcsény család tagjainak birtoka. A birtokot a Kölcsényektől – hűtlenség miatt – elkobozták, azonban Nagy Lajos király visszaadta a családnak az elkobzott birtokot. A falu hajdan a Tiszához közelebb feküdt, azonban az állandó árvízveszély miatt más - magasabban fekvő – helyre költözött, mai helyén épült újjá.”

(<http://milota.varosatyak.hu/>)

A falu híres diótermesztéséről, a környéken, s a Tisza mentén csodás szépségű diófaligetek húzódnak. Az itt termő papírhéjú Milotai 10-es diófajtát a 19. században az angol tőzsdén is jegyezték.

Megnézhetjük a műemlék jellegű 1772-ben késő barokk stílusban épített református templomot és a mellette álló tornácos, rédelyes parókia épületnek is, ami 1890-ben épült.

Milota a híres dió hazája, ami azért érdekes, mert az kimagozott aszalt szilvába tett felezett dióbél igazi egyedi csemegéje e vidéknek.

„Az itt termő világhírű milotai dió tiszteletére minden év augusztus utolsó szombatján megrendezik a Diófesztivált.” (<http://milota.varosatyak.hu/>)

4.3.2.6. Sonkád

Sonkádön a XV. században épült Európa Nostra díjas gótikus templomot érdemes meglátogatnunk. Természeti látványossága a helyiek által nevezett „Kisbukó”. Az öreg Túr átbukik a sziklásmederben, és mint egy kisebb vízesés folyik tovább.

4.3.2.5 Panyola

Fehérgyarmaton keresztül eljutunk Panyolára, panyolai gyümölcseszeszőzdébe. Itt betekintést nyerhetünk a hagyományos kisüsti pálinkafőzési eljárásba. Megkóstolhatjuk és vásárolhatunk is a Panyolai Elixírből.

Rendezvények: Határ menti Világzenei Fesztivál augusztusban. Panyoláról komppal a Tiszán keresztül térhetünk vissza Vásárosnaményba.

5. 2001-ES TISZAI ÁRVÍZ NYOMAI

A Nagyszilvaút barangolása során feltűnhet, hogy Tarpa és Tivadar községekben sok az egyforma ház. Ennek sajnos a 2001-es nagy árvíz az oka, amikor is három folyó: Kraszna, Szamos, Tisza egyszerre öntötte el a térséget, óriási károkat okozva, Amerre szakadt a gát, a házakat mind elmosta. Óriási összefogással, közösen végzett munkával valósult meg az újjáépítés állami beruházással. Az új házak sora igazán szép látvány, ez nem utolsó sorban az egységes építészeti koncepciónak, Makovecz Imre építész csapatának köszönhető. Az

elárasztott településeken árvízi emlékművet avattak. Gergelyiugornya határában az árvízi emlékmű: öregasszony báránkját ölelve áll a dombon.

6. A SZILVAÚT BEMUTATKOZOTT EURÓPÁNAK

„Az észak-alföldi régió résztvevője egy 11 ország 14 régióját tömörítő ún. PRESERVE nevű projektnek, amely projekt az INTERREG IVC európai területi együttműködés program keretében valósul meg.

Az EU keretében zajló program célja, hogy elősegítse az európai régiók közötti információ és tapasztalatcserét, és olyan fórumot biztosítson, ahol a különböző európai régiók átadhatják és megoszthatják egymással bevált gyakorlataikat, tapasztalataikat, működő modelljeiket.

A PRESERVE projekt kiemelt fejlesztési célterülete a fenntartható turizmusfejlesztés és a kulturális örökség megőrzésének a gyakorlata az egyes európai régiókban. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik civil szervezetét-a Szatmár-Beregi Szilva Út Egyesületet -ill. az általa megvalósított 10 éves turisztikai tematikus út fejlesztési folyamatot érte az a megtiszteltetés, hogy a fenti projekt keretében a közelmúltban megrendezett grazi szakmai tanácskozáson, mint jó gyakorlat best-practice egy prezentáció keretében bemutatkozhatott az észak-alföldi régiót képviselve.

Az előadásban bemutatásra került az egyesület által generált turisztikai termékfejlesztés folyamata, a kis szilvaút, a nagy szilvaút és a közelmúltban a magyar- román határon átnyúlóan létrehozott a Szatmár 2 oldalát összekötő Szatmár-Szatmár Szilvaút valamint a turisták térségbe csalogatása érdekében az egyesület által kifejtett, a non-profit szféra sajátos eszközeivel megvalósított tájékoztatási és marketing tevékenység.”

(http://www.turizmusonline.hu/aktualis/cikk/a_szilvaut_bemutakozott_europanak)

7. TOVÁBBI LÁTVÁNYOSSÁGOK:

Még néhány látványosság, amit elkerül a Szilvaút, de említésre méltó:

Nagyar községben fogant A Tisza című Petőfi költemény, ahol az akkoriban még bővizű Öreg Túr egyik ága észrevétlen tűnt el a Tisza fodrai között. Ám a múlt század elején az árvízmentesítés egyszerűsítése miatt lerövidítették az addig számos vízialom kerekét forgató Túr útját, így ma jóval feljebb, Tizsakóródnál torkollik a Tiszába.

Tizsakóródnál van a Túr folyó mesterséges gátja, melyet műemléknek nyilvánítottak, és amit környékbeliek csak „Nagybúciónak” neveznek. Ezen keresztül vízesésként ömlik a folyó vize a Tiszába.

Tunyogmatolcs, ahol Petőfi Sándor a Falu végén kurta kocsmá című versét írta. A kocsmát a mai napig megtekinthetjük.

Fehérgyarmat sem része a Szilvaútnak, de többször is áthaladunk rajta, amikor bejárjuk a környéket. A város is jelentős látnivalókkal rendelkezik: “15. századi gótikus stílusban épült négy fiatornyos, fagalériás toronysisakú egyhajós református templom. A templom harangját Báthory István erdélyi vajda és lengyel király adományozta a településnek a kenyérmezei csata emlékére. A templom mennyezetét borító két kazettája zsoldárszöveggel van teleírva. Római katolikus templomát, amely késő barokk stílusban épült, 1816. szeptember 25-én szentelték fel. A templom nyugati homlokzatán Nepomuki Szent János szobra található.”

(<http://szallas.hu/programok/Feh%C3%A9rgyarmat>)

Kossuth-Parkban az 1970-es árvízre emlékeztető Tisza emlékműszobor áll. A Kossuth-szobor, a Sárkányos díszkút, a világháborús emlékszobor, az Erdélyi kapu, a Bátorystető is megtalálhatóak a park területén, amely a mind a négy évszakban, olyan, mint egy festmény.

Fehérgyarmati Gyógyvizű Strandfürdő: komplexum gyógyvize a természet ajándéka, tájegységünk egyik értékes kincse. A közel **1000 méter mélyről feltörő 44 C°-os gyógyvíz** mozgásszervi megbetegedések kezelésére, krónikus nőgyógyászati, reumatológiai, ortopédiai panaszok enyhítésére alkalmas.

Rendezvénye a honfoglalás korát idéző Gyarmati Vigasságok. „A programnak mindig kiszámítható időpontja van (augusztus 20-hoz legközelebb eső szombat és vasárnap), melynek a résztvevői Gyarmat utónévvel rendelkező magyar és a határon túli települések. A vendég települések múltjukkal és jelenükkel ismertetik meg az idelátogatókat: a sátraikban kiállítást tartanak, a táncosaik a hagyományos népi táncaikat mutatják be. A helyszínt, a város központjában található csodálatos park adja. Állandó rendezvényeink: mesterségek bemutatója, terepíjász és harci lovas-íjász bemutató, ősi konyha - régi ízek, vásári bábjáték, kirakodóvásár, táncház, kézműves gyermek-játszóház.”

(<http://www.fehergyarmat.hu/vigassagok/>)

A Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet bemutatóterme, ahol a tájegység természeti kiállításában megismerhetjük a Szilvaútnak végigkísérő érintetlen természeti környezet növény-és állatvilágát. A vidék megőrizte őseredeti romlatlanságát és tisztaságát.

8. “KÁTYÚ AZ ÚTVONALON”

Ennek a természeti és kulturális értékekben gazdag kistérségnek a hátulütője a nagymértékű munkanélküliség.

Szatmár-Bereg térsége Magyarország egyik legelmaradottabb, a legszegényebb és hátrányos helyzetű régiója.

A régió földrajzi adottságai kedvezőek, hiszen 344 km-nyi határszállal rendelkezik, ami remek befektetési lehetőséget kínál, de sajnos komoly befektetési lehetőségekről nem beszélhetünk. A terület fokozottan védett természeti terület, ahol semmilyen nagyobb ipari vagy infrastrukturális fejlesztés nem engedélyezett. Ennek eredményeképpen a helyi gazdaság nem különösebben versenyképes.

A tájvédelmi körzet pozitív hatást gyakorolhat a helyi gazdaságra. A kérdéses projekt célja, hogy támogassa a helyi turisztikai szereplőket és gazdasági szerkezetet, miközben megkísérli megőrizni és megvédeni a környezetet.

A tájvédelmi körzet nemcsak a környezet megőrzését tűzte ki célul, hanem a helyi gazdálkodókat is támogatni kívánja. Ezt a fenntartható gazdálkodás és ökoturizmus révén szeretnék megvalósítani. A regionális fejlesztés fontos kérdés, és a tájvédelmi körzet megpróbálja koordinálni ezeket az erőfeszítéseket, és együttműködést létrehozni a társadalmi és gazdasági élet különböző szereplői között. A projekt másrészt a helyi kultúra és hagyományok megőrzésére is koncentrál.

Az érintettek a régió lakosai, akik a turizmustól függenek, és a tájvédelmi körzet erőfeszítései a helyi gazdaság támogatásában. És végül, de nem utolsósorban, a kezdeményezés egyik fő célja egy látogatóközpont létrehozása.

A Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Alapítvány kezdeményezésében egyfajta együttműködés jött létre 2005 és 2009 között, amelynek jelentős hatása volt a helyi gazdasági szereplőkre és lakosságra a fenntartható mezőgazdaság és turizmus koordinálásán keresztül, miközben megőrizték és bemutatták a természeti és kulturális értékeket, és népszerűsítették a helyi termékeken alapuló vendéglátást.

Szilvaút néhány településének munkanélküliségére vonatkozó adatok:

F.H. T01	Lapszám: 48 Dátum: 2011.10.11							
Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó lakóhelyük szerint. 2011.09.20-i állapot								
Település megnevezése	Nyilvántar- tott össz. fő	Foly. nyilv. hossz>365 nap. fő	Járadék tip. ell. fő	Segély tip. ell. fő	BPJ,RÁT RSZS fő	Munkav. korú népes. fő	Relatív mutató* %	Arány- szám**
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye								
BEREGDAROC	111	17	4	1	68	527	21.06	2.63
BEREGSURÁNY	69	6	9	1	27	378	18.25	2.28
FEHÉRGYARMAT	708	213	93	40	233	5713	12.39	1.54
MÍLOTA	122	28	9	3	67	621	19.65	2.45
NAGYAR	146	31	13	6	88	478	30.54	3.81
PANYOLA	54	13	5	2	18	408	13.24	1.65
CSARODA	32	6	1	1	12	388	8.25	1.03
SONKÁD	105	22	8	1	68	494	21.26	2.65
PENYIGE	109	14	8	5	68	565	19.29	2.41
SZATMARCSEKE	229	39	13	9	159	971	23.58	2.94
TARPA	191	52	18	8	89	1431	13.35	1.66
TÁKOS	34	14	1	2	9	221	15.38	1.92
TIVADAR	26	10	2	0	11	144	18.06	2.25
TÚRISTVÁNDI	101	9	4	21	51	471	21.44	2.67
VÁSÁROSNAMÉNY	890	206	126	64	305	6193	14.37	1.79

vállalási korú népesség %-ában

** Arányszám - a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

3. ábra Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat 2011. szeptemberi adatai szerint a Szilvaút érintő néhány település nyilvántartott álláskeresők száma és aránya az állandó lakóhelyük szerint. (2011.09.20-i állapot)

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

Kelet-Magyarország ezen régiója a nagyon szegény emberek körét mutatja, akik kényszerű munkanélküliek csoportjába tartoznak. Tudnának és akarnának munkát vállalni, de sajnos nincs hol.

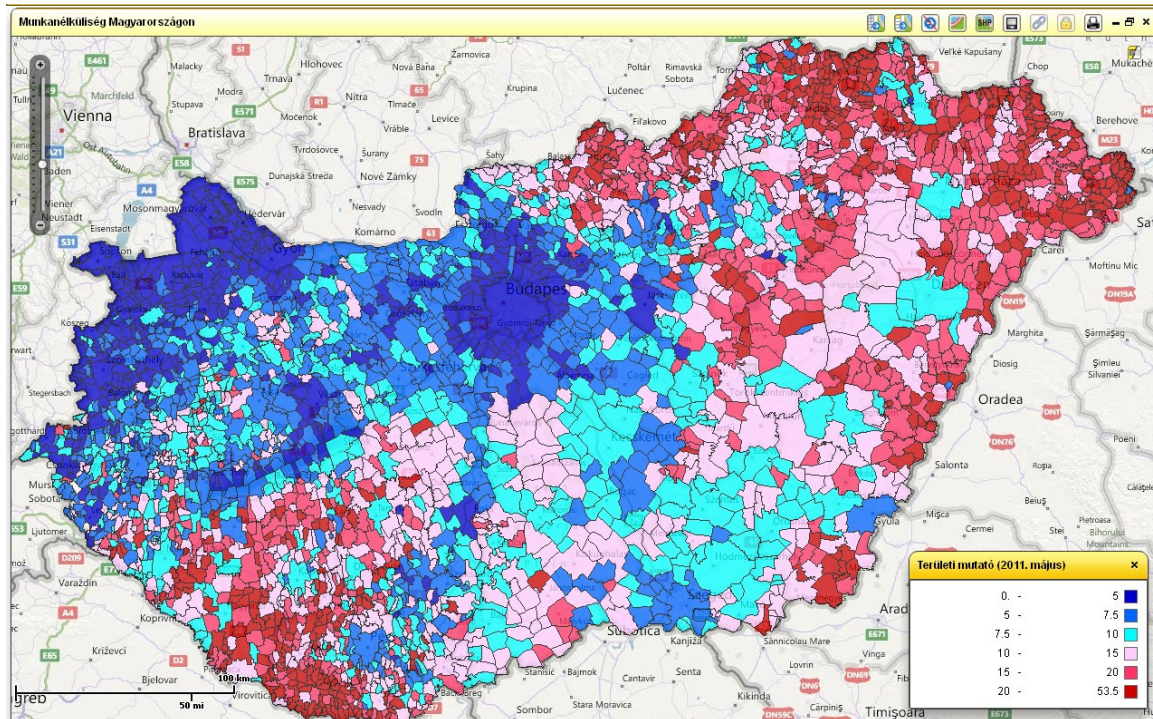
A munkanélküliség főbb okai a térséget tekintve:

- aprófalvas település szerkezet,
- képzés, szakképzés, munkahelyteremtés,
- a nők munkaerő piaci-esélyei,
- gyermekvállalás és munkahelymegtartás,
- munkanélküliség a roma lakosság körében,
- lakosság elöregedése,
- kilátástalan helyzet, ezáltal súlyos szociális és életvezetési problémák, szenvedélybetegségek számának növekedése,

- a tartósan beteg gyermekek száma magas, így magasabb összegű szociális juttatásokban részesülnek,
- a fiatalok elvándorlása.

(<http://www.fehergyarmatfoglalkoztatasi.hu/1.pdf>)

2011. májusi adatokon jól látható, hogy területi mutató a regisztrált munkanélküliek arányát mutatja a munkavállalói korú népesség arányában, ami a térség helyzetében 53.5%.

4. ábra Munkanélküliség Magyarországon

Forrás: <https://sites.google.com/a/geox.hu/geoindex/geoindex-1/munkanelkueliseg-magyarorszagom?gclid=CImRqJLuq6wCFakhtAodJVNI1Q>

A 2011. szeptemberi adatok javuló tendenciát mutatnak mind a munkahelyek számában, mind a munkanélküliek számában.

2011. szeptemberben a bejelentett álláshelyek száma nőtt mind az előző hónaphoz, mind az előző év azonos hónapjához képest, az előbbi esetben 15,6%-kal (6,9 ezer darabbal), az utóbbi esetben pedig 78,9%-kal (22,4 ezer darabbal). Így a tárgyhónap folyamán 14,8 ezer foglalkoztató összesen 50,9 ezer darab új álláslehetőséget jelentett be a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz. Az új bejelentésekkel együtt a hónap folyamán összesen 89,8 ezer állás állt rendelkezésre, ebből a zárónapon 43,0 ezer állás maradt betöltetlen. A legtöbb új állásbejelentés továbbra is Szabolcs-Szatmár-Bereg (5,6 ezer darab) megyéből érkezett. Az újonnan bejelentett állások 33,4%-a nem támogatott álláshely volt, 66,6%-át pedig valamilyen

támogatott foglalkoztatási forma keretén belül kínálták a munkáltatók. A tárgy hónapban a legtöbb újonnan bejelentett támogatott állást továbbra is Szabolcs- Szatmár-Bereg (5,0 ezret) megyében jelentették be a foglalkoztatók.

A nyilvántartott álláskeresők az előző év azonos időszakához képest az álláskeresők számában az Észak-Alföld minden megyéjében növekedés történt.

A legtöbb pályakezdő álláskeresőt továbbra is Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében tartják nyilván.

A Foglalkoztatási Szolgálat fontosabb megyei és regionális adatai 2011. június

Régiók és megyék fő	Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Nyilvántartott álláskereső fő	57 660
Ebből pályakezdő fő	6913
Ebből 25 éven aluli fő	10 435
Ebből megváltozott munkaképességű fő	4664
Nyilvántartásba belépő fő	5905
Rendelkezésre álló álláshelyek db	11572

1. táblázat A Foglalkoztatási Szolgálat fontosabb megyei és regionális adatai 2011. június

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

A nyilvántartott álláskeresők relatív mutatói 2011. szeptember

Régió és megye	Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatói	
	a gazdaságilag aktív népességhez* (%)	a munkavállalási korú népességhez** (%)
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	24,1	14,5

2. táblázat A nyilvántartott álláskeresők relatív mutatói 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

A nyilvántartott álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember

Régió és megye	Létszám, fő	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		fő	%	fő	%
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	56561	-1457	-2,5	3651	6,9

3. táblázat A nyilvántartott álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz>

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember

Régió és megye	Létszám, fő	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		fő	%	fő	%
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	7810	-219	-2,7	283	3,8

4. táblázat A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők létszáma és változása 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

**A hónap folyamán bejelentett nem támogatott új álláshelyek száma és változása
2011. szeptember**

Régió és megye	Száma, db	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		db	%	db	%
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	559	18	3,3	17	3,1

5. táblázat A hónap folyamán bejelentett nem támogatott új álláshelyek száma és változása 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

A bejelentett betöltetlen álláshelyek havi mérlege 2011. szeptember

Régió és megye	Előző havi záró állomány	A hónap folyamán bejelentett álláshelyek száma	Havi érvényes bejelentések	A hónap folyamán megszűnt álláshelyek	Tárgyhavi záró állomány
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	3899	5595	9494	5338	4156

6. táblázat A bejelentett betöltetlen álláshelyek havi mérlege 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

**A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz beérkezett csoportos létszám leépítési
bejelentések által érintett létszám 2011. szeptember**

Régió és megye	Létszám, fő	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		fő	%	fő	%
Észak-Alföld Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	0	0	0	0	0

7. táblázat A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz beérkezett csoportos létszám leépítési bejelentések által érintett létszám 2011. szeptember

Forrás: <http://internet.afsz.hu>

9. Összegzés

Habár a jelenlegi adatok a munkanélküliek számának csökkenését mutatják, a térség még így is a szegény emberek területe.

A falusi turizmus kiaknázásának lehetőségével a munkanélküliek száma is csökkenhet, hiszen az épülő turisztikai intézmények munkát adnak az itt élő embereknek. A turisztikai termékek értékesítéséből is jövedelemhez juthatnak.

Érdemes ellátogatni e csodás vidékre. Akár kikapcsolódni, akár, pihenni vagy épp szórakozni, külön-külön vagy akár együtt is megteheti mindezt. Az élmények garantáltak, a lehetőségek adottak, már csak élni kell vele.

Irodalomjegyzék:

- <http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=nyito> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=szatmar> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=telepulesek> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=turautvonalak> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://www.szilvaut.hu/index.php?inc=informaciok> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://internet.afsz.hu> (letöltés: 2011. október 21.)
- <http://www.vendegvaro.hu/tarpa/latnivalok> (letöltés: 2011. október 25.)
- http://www.vasarosnameny.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=861&Itemid=1061 (letöltés: 2011. október 25.)
- <https://sites.google.com/a/geox.hu/geoindex/geoindex-1/munkanelkueliseg-magyarorszagon?gclid=CImRqJLuq6wCFakhtAodJVNI1Q> (letöltés: 2011. október 25.)
- <http://www.magyartelepulesek.hu/tiszacsecse/emlekhaz.html> (letöltés: 2011. október 25.)
- http://www.turizmusonline.hu/aktualis/cikk/a_szilvaut_bemutakozott_europanak (letöltés: 2011. október 27.)
- <http://bagyinszki.eu/archives/471>(letöltés: 2011. október 27.)
- <http://www.fehergyarmat.hu/vigassagok/> (letöltés: 2011. október 27.)
- <http://milota.varosatyak.hu/> (letöltés: 2011. október 27.)
- http://kulturalisutvonalak.blogter.hu/259717/szatmar-beregi_szilvaut
- http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:D4pZ6ESry2MJ:kulturalisutvonalak.blogter.hu/259692/vasarosnamenyi_szilvaut+szilva%C3%BAt+2001&cd=2&hl=hu&ct=clnk&gl=hu (letöltés: 2011. október 27.)
- http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4_qwar0vIH0J:amulok.blogspot.com/2011/09/szatmar-bereg-szilvaut-es-azon-is-tul.html+szilva%C3%BAt+2001&cd=7&hl=hu&ct=clnk&gl=hu (letöltés: 2011. október 27.)
- http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cjnr3bzDvg4J:www.vasarosnameny.hu/index.php%3Foption%3Dcom_content%26view%3Darticle%26id%3D861%26Itemid%3D1061+szilva%C3%BAt+l%C3%A9trej%C3%B6tte&cd=4&hl=hu&ct=clnk&gl=hu (letöltés: 2011. október 27.)
- http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:xbj8AZe1kT4J:www.nyugatudunantuliregio.hu/dok/tanulmanyok/gyum-konc.doc+szilva%C3%BAt+megalakul%C3%A1sa&hl=hu&gl=hu&pid=bl&srcid=ADGEESiv7xM64npdt7oYCKs87sk36aZ9wCNweuGphMUgjE9jjmjmD0cWOC2qyggdqdwJ88KOxJHjcpaifLWKU2BLpYX4U6f5KiPPWR7ylAMEhMDZtvaj8HRor_MI_FJln-Oxbbi2Xli&sig=AHIEtbTWrhG7PRMo3r2LR0aBrvuBNDLQROQ

(letöltés: 2011.november 02.)

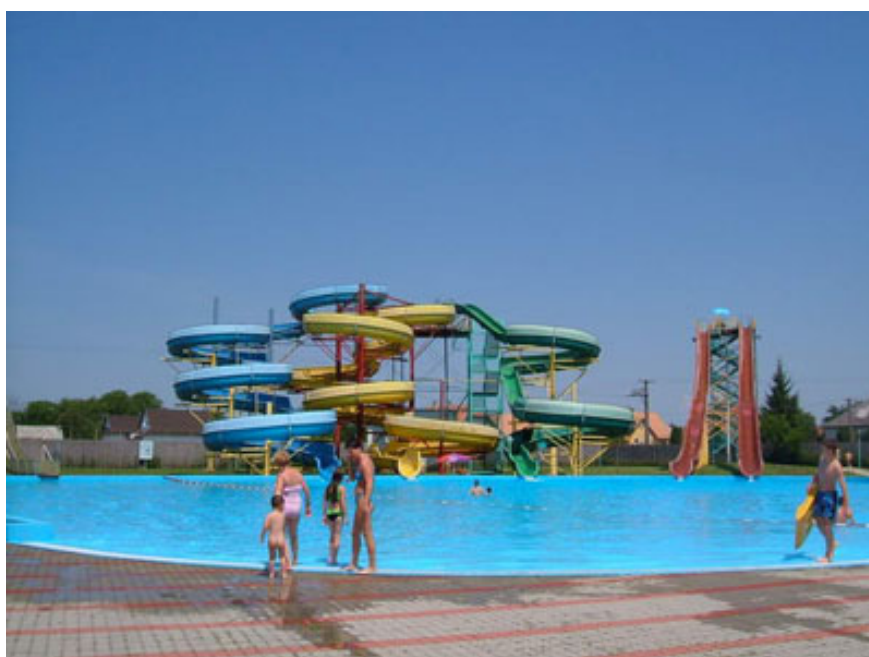
[http://www.ajkszp.hu/digitalcity/entity/entityMainPage.jsp?dom=AAABDCGG&prt=AAABCQLY&e
gd=AAAAFFNJ&efm=AAAASOVG%20%28let%F6lt%E9s:%202011.okt%F3ber%2026.%29http://
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4jydnin5FJsJ:www.beregfeszt.hu/linkek.htm+BER
EGT%C3%96T+szilva%C3%BAt&cd=4&hl=hu&ct=clnk&gl=hu](http://www.ajkszp.hu/digitalcity/entity/entityMainPage.jsp?dom=AAABDCGG&prt=AAABCQLY&e
gd=AAAAFFNJ&efm=AAAASOVG%20%28let%F6lt%E9s:%202011.okt%F3ber%2026.%29http://
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4jydnin5FJsJ:www.beregfeszt.hu/linkek.htm+BER
EGT%C3%96T+szilva%C3%BAt&cd=4&hl=hu&ct=clnk&gl=hu) (letöltés: 2011.november 05.)

<http://www.fehergyarmatfoglalkoztatás.hu/1.pdf> (letöltés: 2011.november 05.)

Melléklet:

5. ábra Szatmár-Beregi Szilvaútvonal

6. ábra Atlantika Vízvidámpark – Vásárosnamény

7. ábra Szilva Termál- és Wellnesfürdő Vásárosnamény

8. ábra Tákos – Református Templom

9. ábra Tivadar – Tisza-part

10. ábra Nagybukó – Tisza-kóród

11. ábra Tarpa – Szárazmalom

12. ábra Panyolai Elixír

13. ábra Penyige – Lekvrium